

Projectplan energiebesparing bij bedrijven

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Energieakkoord	3
1.2	Energiebesparing	3
1.3	Energieplan	3
2	Algemene gegevens	4
2.1	Regio	4
2.2	Aanvragende partij namens de regio:.....	4
2.3	RUD Utrecht, Gemeenten en provincie	4
3	Analyse, prioriteit en doel	5
3.1	Analyse energieverbruik en besparingspotentieel.....	5
3.2	Prioriteitsstelling	5
3.3	Doelstelling.....	6
4	Activiteiten	8
4.1	Inzicht bedrijvenbestand	8
4.2	Opleidingen en trainingen	8
4.3	Bedrijfsbezoeken	8
4.4	Monitoren van resultaten	8
5	Globale begroting 2015 en 2016	9
6	Verklaring en ondertekening aanvragende partij:	10

1 Inleiding

1.1 Energieakkoord

In september 2013 hebben 40 partijen het *Energieakkoord voor duurzame groei* (hierna energieakkoord) afgesloten. Dit akkoord geeft invulling aan de bereidheid van velen om zich in te zetten voor de verduurzaming van de samenleving en economie. In het energieakkoord leggen partijen de basis voor een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid. Het akkoord biedt een lange termijn perspectief met afspraken voor de korte en middellange termijn.

Partijen zetten zich in dit verband in om de volgende doelen te realiseren:

- ✓ Een besparing van het finale energieverbruik met gemiddeld 1,5 procent per jaar.
- ✓ 100 Peta joule aan energiebesparing in het finale energieverbruik van Nederland per 2021.
- ✓ Een toename van het aandeel van hernieuwbare energieopwekking (nu ruim 4 procent) naar 14 procent in 2020.
- ✓ Een verdere stijging van dit aandeel naar 16 procent in 2023.
- ✓ Ten minste 15.000 voltijdsbanen, voor een belangrijk deel in de eerstkomende jaren te creëren.

Het akkoord is gebouwd op 10 pijlers variërend van het vergroten van de energie-efficiëntie bij bedrijven en woningen tot het opschalen van hernieuwbare energieopwekking zoals wind op land, wind op zee, en lokale opwekking van energie door bijvoorbeeld zonne-energie tot het vergroten van de energie-innovatie en export.

1.2 Energiebesparing

De eerste pijler en een kernpunt van het energieakkoord is energiebesparing. Met het akkoord is een besparing van jaarlijks gemiddeld 1,5 procent van het uiteindelijke energieverbruik afgesproken. Hierbij is een maatregelenpakket afgesproken met de verwachting dat daarmee ongeveer 100 PJ per 2020 kan worden bespaard. De afspraken op dit punt richten zich zowel op de gebouwde omgeving als op het vergroten van de energie-efficiëntie in de industrie, de agrarische sector en het overige bedrijfsleven. De besparingsdoelstellingen zullen in twee trappen gerealiseerd moeten worden. Eind 2016 zal ten minste 35% moeten zijn gerealiseerd en eind 2018 65%. Er zullen eventuele aanvullende maatregelen worden getroffen als deze doelstellingen niet gehaald (dreigen te) worden.

1.3 Energieplan

Het voorliggende energieplan heeft betrekking op het traject om de energie-efficiëntie bij bedrijven in de regio waar de RUD Utrecht actief is, te vergroten. Hierbij moet gedacht worden aan een stimulerend spoor maar ook een regulerend spoor. In het energie-akkoord wordt benadrukt dat een goede uitvoering van de regelgeving op grond van de Wet milieubeheer zal leiden tot een grotere energie-efficiëntie bij bedrijven. Hierbij moet niet alleen gedacht worden aan zogenaamde energie-intensieve bedrijven maar ook bedrijven en instellingen uit de dienstverlening zoals kantoren en (overheids)gebouwen. Hiertoe wordt in de 4^e tranche van het Activiteitenbesluit, die naar verwachting in juli 2015 in werking treedt, specifieke energiebesparingsmogelijkheden opgenomen.

Vanuit het ministerie is aangegeven dat plannen in dit kader bij voorkeur vanuit de regio waarin de afzonderlijke omgevingsdiensten worden actief zijn, ingediend worden. Bijkomend voordeel is dat de medewerkers van de omgevingsdiensten, waaronder de RUD Utrecht bij een groot aantal van de betrokken bedrijven 'over de vloer' komen en al de nodige ervaring hebben met het uitvoeren van inspecties waarin energiebesparing centraal staat.

Dit betekent niet dat afzonderlijke gemeenten en provincie geen eigen initiatieven kunnen ontwikkelen of wensen op dit punt hebben. Deze zijn voor zover mogelijk meegenomen in dit plan. Hierover heeft afstemming plaatsgevonden tussen de verschillende partijen.

2 Algemene gegevens

2.1 Regio

Namen deelnemende gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht, Woudenberg.
Naam deelnemende provincie(s): Utrecht
Naam regionale uitvoeringsdienst(en): RUD Utrecht

2.2 Aanvragende partij namens de regio:

Organisatie: RUD Utrecht
Adres: Archimedeslaan 6
Postcode en plaats: 3508 AE Utrecht
Telefoon: 030 – 258 2000
IBAN-nummer: nog in te vullen
Contactpersoon: R. Sluypers, J.W. Koops
Functie: Adviseur handhaving, adviseur vergunningverlening
Mailadres: r.sluypers@rudutrecht.nl; h.koops@rudutrecht.nl
Telefoon: 030 – 258 2397

2.3 RUD Utrecht, Gemeenten en provincie

De RUD Utrecht is op 1 juli 2014 gestart met haar werkzaamheden en is nog volop in ontwikkeling, met de deelnemende partijen wordt geregeld overleg gevoerd over de uitvoering van de taken en de dienstverleningsovereenkomst. Omdat een deel van de deelnemende partijen de taken met betrekking tot energiebesparing niet heeft overgedragen was de totstandkoming van dit projectplan complexer.

Het werkgebied van de RUD Utrecht omvat de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht en Woudenberg. Daarnaast behandelt de RUD Utrecht de bedrijven die onder het bevoegd gezag van Gedeputeerde Staten vallen.

Het bedrijvenbestand binnen de provincie Utrecht betreffen met name bedrijven die actief zijn in de dienstverlening en de zakelijke markt en op grond van het Activiteitenbesluit te beschouwen zijn als een type b bedrijf. In vrijwel alle gevallen is burgemeester en wethouders van de betreffende gemeente het bevoegd gezag op grond van de Wet milieubeheer c.q. de Wabo.

Slechts voor 58 bedrijven is Gedeputeerde Staten bevoegd gezag. Dit betreffen met name bedrijven die actief zijn in de verwerking van afvalstoffen maar ook een aantal rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI) en energiecentrales.

3 Analyse, prioriteit en doel

3.1 Analyse energieverbruik en besparingspotentieel

Op basis van de analyse van de Energie Centrum Nederland (ECN) en de gegevens uit de klimaatmonitor kan een inschatting gemaakt worden van het besparingspotentieel en een mogelijke prioritering binnen de regio. Op basis van deze gegevens wordt een rendabel besparingspotentieel geschat van 2,1 PJ bij een totaalverbruik van ongeveer 16 PJ.

De RUD Utrecht is nog niet in staat geweest om een concreet overzicht te genereren van verbruik en besparingspotentieel binnen haar bedrijvenbestand omdat de RUD Utrecht een zeer recent (juli 2014) opgerichte organisatie is. In 2015 wordt met de deelnemende gemeenten overleg gevoerd over de dienstverleningsovereenkomsten. De klimaatmonitor is niet compleet voor een aantal gemeenten binnen onze regio zodat het bovenstaand genoemde besparingspotentieel een grove benadering is. Er is geen analyse gemaakt naar het aandeel van MJA, ETS of de categorie van de bedrijven en het aandeel in het energieverbruik.

3.2 Prioriteitsstelling

De RUD Utrecht voert voor een deel van de gemeenten alleen de basistaken uit. Het betreffen de gemeenten Amersfoort, Houten, Nieuwegein en Utrecht. Dit betekent dat voor deze gemeenten de RUD Utrecht voor een beperkt bedrijvenbestand gemandateerd is om werkzaamheden uit te voeren op grond van de Wm c.q. de Wabo. In het algemeen vallen kantoorpanden, scholen en dienstverlenende instellingen niet in dit bedrijvenbestand zodat deze categorieën van bedrijven bij de betreffende gemeenten geen deel kunnen uitmaken van het project.

Wel zijn voldoende categorie B bedrijven in het bedrijvenbestand opgenomen om per gemeente een branche te selecteren waarbij wij een pilot energiebesparingsproject kunnen uitvoeren. De omvang en doelstelling van het project maakt duidelijk dat het project is bedoeld om kennis en ervaring op te doen met energiebesparing bij type b bedrijven waarbij volgens de klimaatmonitor nog besparingsmogelijkheden te behalen zijn. Vervolgens moet deze ervaring ingezet worden in reguliere werkzaamheden verspreidt over de verschillende branches.

In de dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Utrecht zijn 12 bedrijven aangegeven waar wij verondersteld worden extra aandacht te besteden aan het aspect energiebesparing. De overige bedrijven waar wij toezicht- en handhavingstaken voor uitvoeren vallen voortsnog onder het meerjarig energiestimuleringsproject van de gemeente Utrecht.

Voor de overige acht gemeenten kunnen wij ons wel richten op de inrichtingen die volgens het overzicht prioriteit verdienen zoals kantoren, en dienstverlenende instanties.

Wij willen verschillende branches betrekken bij dit project en deze niet beperken tot bijvoorbeeld kantoorpanden of dienstverlenende instellingen. Door in het project meerdere branches te betrekken wordt een algemene implementatie van het onderdeel energiebesparing bevorderd. Als uitgangspunt hanteren wij de maatregelenlijsten die als erkende maatregelen bij de Activiteitenregeling wordt gevoegd. In de planning van het project moeten wij dus rekening houden met het tot stand komen van deze maatregelenlijsten per branche. Bij de uitvoering van het project zullen wij overigens rekening houden met specifieke wensen en ideeën van gemeenten.

In de onderstaande tabel wordt voor het gebied van de RUD Utrecht een inschatting gegeven van het voor de handhaving van de Wm relevante energieverbruik en besparingspotentieel binnen de industrie, de dienstensector en de landbouw. Dit overzicht is tot stand gekomen op grond van een inschatting op nationaal niveau door ECN van het relevante gebruik binnen de industrie en diensten. Daartoe is het totale energieverbruik van deze sectoren als volgt bewerkt:

- Geschat is welk deel van het verbruik binnen de verbruiksgrenzen van artikel 2.15 van de Wm valt;
- Vervolgens is van deze inschatting het verbruik van de ETS-bedrijven (Emissions Trading Scheme) afgetrokken;
- Vervolgens is hiervan het verbruik van categorie-C-bedrijven afgetrokken (stap 3);
- Vervolgens is van deze inschatting het verbruik van MJA-bedrijven afgetrokken, voor zover deze MJA-bedrijven niet reeds vallen onder het ETS-regime of onder categorie C.

Daarnaast is door Rijkswaterstaat een inschatting gemaakt voor de landbouw. Daartoe is van het totale energieverbruik van de landbouw in Nederland het energieverbruik van de glastuinbouw afgetrokken.

Deze gegevens zijn op de volgende wijze doorvertaald naar RUD's:

- De energieverbruiken en de besparingspotentiën per sector zijn bepaald o.b.v. de lokaal en regionaal beschikbare gas- en elektriciteitsgebruiken, CO₂-emissies van ETS-bedrijven en verbruiken MJA-bedrijven. De correctie voor verbruiksgrenzen art. 2.15 en categorie C-bedrijven is met de nationale percentages gebeurd. Voor de diensten is bovenstaande gebeurd op het niveau van de subsectoren;
- De besparingspotentiën zijn vervolgens geclusterd aan de hand van de beschikbare maatregellijsten. Dit houdt in dat 7 subsectoren uit de sector Diensten zijn samengevoegd tot een subsector 'kantoorbranches';
- De rangorde van de besparingspotentiën is bepaald en vertaald naar een kwalitatieve schaalverdeling.

Voor de RUD Utrecht resulteert dit in het volgende overzicht, waarin tevens de belangrijkste maatregellijsten zijn aangegeven:

RUD Utrecht

Sector	Indicatie	Belangrijkste maatregellijsten
Kantoorbranches (SBI's K, L, M, N, O, S, U)	Zeer hoog	Kantoren
Gezondheids- en welzijnszorg (SBI Q)	Hoog	Welzijns- en gezondheidszorginstellingen
Groot- en detailhandel, reparatie van auto's (SBI G)	Hoog	Autoschadeherstelbedrijven, Detailhandel, Automotive
Onderwijs (SBI P)	Gemiddeld	Onderwijsinstellingen
Vervoer en Opslag (SBI H)	Laag	
Logies-, maaltijd- en drank verstrekking (Horeca, SBI I)	Laag	Horeca
Informatie en communicatie (SBI J)	Laag	Commerciële datacenters, Kantoren
Industrie	Laag	Kantoren, Rubber- en kunststof- industrie, Metalektro en MKB-Metaal, Voedingsmiddelenindustrie
Kunst, amusement en recreatie (SBI R)	Laag	Cultuur, Sport en recreatie
Landbouw	Laag	Landbouw en veehouderij (ATV en BBP)

Bovenstaande gegevens zijn een eerste indruk waarbij de nodige aannames zijn gedaan, met name waar het gaat om de sector industrie. Op basis van een nader onderzoek van ECN waarvan de gegevens naar verwachting halverwege 2015 bekend zijn zal wellicht een beter beeld van het besparingspotentieel te geven is.

Gezien de prioritering in deze tabel zullen wij ons in eerste instantie in dit project richten op de eerste drie sectoren. Mocht er uit de inventarisatie van het bedrijvenbestand, dat een onderdeel vormt van dit project een andere prioritering zinvol zijn dan is een wijziging op dit punt mogelijk.

3.3 Doelstelling

Een harde doelstelling in de vorm van behaalde besparingsmaatregelen resulterend in PJ kan niet worden gegeven omdat hiervoor een gedegen overzicht van het bedrijvenbestand en het bijbehorende besparingspotentieel ontbreekt. De gegevens uit de klimaatmonitor worden wat dit betreft als een te grove benadering gezien, die slechts gezien kan worden als hulpmiddel bij de prioritering. Daarom wordt de doelstelling van dit project gezien als een intensivering c.q. verdieping van het onderwerp 'energie besparing' in het handhavingstraject. Daarbij dient het aspect energie in het toezicht en handhaving structureel ingebed te worden. Het uitgangspunt is dat de maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar worden gehaald.

Nadat deze pilot is afgerond en dat zal voor eind 2015 zijn, dient de opgedane ervaring echter toegepast te worden in de reguliere handhavingswerkzaamheden.

Na 2016 vormt energie een regulier onderdeel van het DVO en wordt de energiebesparingsverplichting uit de Wm in de regio op een professionele, uniforme en transparante manier gehandhaafd en gemonitord. Het kennisniveau van alle handhavers en vergunningverleners op het gebied van energiebesparing is goed.

Als ambitie geldt dat voor 2020 de geprioriteerde bedrijven in de regio voldoen aan voorschrift 2.15 van het Activiteitenbesluit.

4 Activiteiten

De uitvoering van het project (onder andere in de vorm van een pilot) vindt plaats door het team handhaving bedrijven van de RUD Utrecht. Zij zullen nadat een opleiding is gevolgd, deels vergezeld van een extern energie-deskundige een aantal verschillende typen bedrijven bezoeken. Hierbij worden als de erkende maatregelen uit de maatregelenlijsten nagelopen en daar waar noodzakelijk regulerend opgetreden. Echter er zal ook ruimte worden genomen om aanvullende maatregelen via het stimulerende spoor te laten nemen.

De uitvoering van het project kan in principe op twee manieren. Het aspect energiebesparing wordt geïntegreerd in de reguliere controles waarbij dus ook aan dit onderdeel structureel aandacht wordt besteed. Er kunnen ook extra themacontroles worden uitgevoerd. Bij de eerste variant is het onderstaande extra tijd ten opzichte van de bestaande kengetallen uren omdat er meer werk gedaan moet worden, plannen van aanpak beoordeeld moeten worden en extra handavingsstappen gedaan moeten worden. Bij de tweede variant wordt een nieuw project uitgevoerd.

Onze voorkeur gaat uit naar de eerste variant omdat hiermee het aspect energie vaster voet aan de grond krijgt binnen onze werkzaamheden, waarbij bij een projectmatige aanpak vaak sprake is van een eenmalige actie. Hierbij wordt 'energie' als een normaal onderdeel meegenomen bij bezoeken en de beoordeling van koplopers, volgers, achterblijvers. In specifieke gevallen is het echter mogelijk dat er wel op een projectmatige wijze gewerkt wordt zoals dat ook bij supermarkten al eens uitgevoerd is.

4.1 Inzicht bedrijvenbestand

Systematisch doorlopen en in kaart brengen van het bedrijvenbestand; welke bedrijven kunnen op basis van de prioritering met voorrang bezocht worden.

Welke gegevens met betrekking tot energieverbruik zijn bekend?

Hierdoor moet duidelijk worden wie grootverbruikers en wie middelgrote gebruikers zijn en waar al MJA afspraken en anderen convenanten lopen. Daarnaast wordt gestart met het registreren van energiekenmerken in het zaaksysteem. Hiertoe wordt een voorstel opgesteld, waarin wordt aangegeven hoe en welke energiekenmerken worden opgenomen in het systeem.

4.2 Opleidingen en trainingen

Gezien de verhoogde prioriteit voor energiebesparing en de invoering van de erkende maatregelenlijsten medio 2015 (incl. de bijbehorende nieuwe handreiking Energiebesparing en speciale app) is aandacht nodig voor het opleiden en trainen van toezichthouders.

In het voorjaar van 2015 wordt een plan opgesteld voor het bijscholen en trainen van toezichthouders in het gebied van de RUD Utrecht op het onderwerp energie. Doel is om in twee jaar tijd minimaal 15 toezichthouders en vergunningverleners een cursus te laten volgen in het gebruik van de maatregelenlijsten (incl. de bijbehorende handreiking en app), en minimaal 10 toezichthouders deel te laten nemen aan een praktijkgerichte training (uitvoering pilot).

4.3 Bedrijfsbezoeken

Er worden bedrijfsbezoeken uitgevoerd waarbij energieaspecten als prominent onderdeel worden meegenomen, met een extra opslag op de reguliere kentallen. Als opstart wordt bij 10 bedrijven een pilot uitgevoerd waarbij alleen op het onderdeel energiebesparing wordt gecontroleerd, hierbij vindt begeleiding plaats door een extern deskundige.

4.4 Monitoren van resultaten

Partijen hechten belang aan het monitoren van de resultaten van toezicht en handhaving, en willen hierin zoveel mogelijk aansluiten bij één landelijke systematiek in het kader van het Energieakkoord.

Om meer inzicht te krijgen in het energieverbruiken van de bedrijven en de energiemaatregelen die daar getroffen kunnen worden, wordt door de handhavers structureel bijgehouden en geregistreerd in het bedrijvenbestand:

- a. Jaarlijkse energieverbruiken aardgas en elektriciteit.
- b. Maatregelenlijst met daarin opgenomen de belangrijkste maatregelen met mogelijk potentie besparing. Deze maatregelen worden opgesplitst naar afdwingbare en aanvullende maatregelen.
- c. Genomen maatregelen met behaalde besparingen.
- d. Typering koploper, achterblijver en volger wordt aangegeven.

5 Globale begroting 2015 en 2016

In onderstaande tabel is een korte omschrijving van de activiteiten, de geschatte kosten daarvan en welke partijen of budgets voor de dekking ervan (op hoofdlijnen) in 2015 en 2016 worden voorzien. Subsidieerbare kosten zijn bijvoorbeeld: extra uren bedrijfsbezoeken, ook kosten inzet stimuleringsinstrumenten, eventueel kosten om e.e.a. op te zetten.

Omschrijving van de activiteiten 2015	Kosten €	Dekking door
Inzicht bedrijvenbestand (100 uur)	8.800	Deze aanvraag
Opleiding en training (160 uur) - cursus voor 20 toezichthouders (€ 200 euro)	20.600	Deze aanvraag
Pilot toepassen maatregelenlijst, 15 toezichthouders (120 uur) + externe kosten € 400 p.p.	16.560	Deze aanvraag
Uitvoeren bezoeken bedrijven extra uren voor energie, 100 bezoeken, (extra uren voor energie 300 uur)	26.400	Deze aanvraag
Registratie/monitoring (150 uur)	13.200	Deze aanvraag
Evaluatie (16 uur)	1.500	Deze aanvraag
Rapporteren (16 uur)	1.500	Deze aanvraag
Totaal	87.400	

Omschrijving van de activiteiten in 2016	Kosten €	Dekking door
Uitvoeren bezoeken bedrijven extra uren voor energie, 100 bezoeken, (extra uren voor energie 300 uur)	26.400	Deze aanvraag
Registratie/monitoring (150 uur)	13.200	Deze aanvraag
Evaluatie (16 uur)	1.500	Deze aanvraag
Rapporteren (8 uur)	750	Deze aanvraag
Totaal	41.850	

Totaalbedrag ten behoeve van de subsidieaanvraag: € 129.250

Activiteiten in de jaren 2017-2020 worden gefinancierd door de wensen t.a.v. energie (aantal controles, aandachtsgebieden, adviesvragen en monitoring van de resultaten) vast te leggen in de betreffende DVO's.

6 Verklaring en ondertekening aanvragende partij:

Hierbij dien ik de aanvraag in namens de partijen genoemd in blok 1 en verklaar ik dat deze partijen bestuurlijk achter deze aanvraag staan.

Naam: S. Borgers
Functie: Directeur RUD Utrecht
Handtekening:

Dit ingevulde formulier kan worden gemaild aan (volgt) u ontvangt een ontvangstbevestiging